

K R O N İ K

HUKUK PATOLOJİSİ MÜZESİ

Türeci Hadisesi

Kemal Galip BALKAR

Kanun hükümlerini, bunlara hakim olan esasları, hukuku öğrenenlere anlatmak, bu izahatı kaza mercilerinden verilen kararlara istinat ettirmek öğrencilere arzu edilen hukuk terbiyesini vermek için kâfi gelmez. Bu kifayetsizlik sebebiyledir ki tatbikat dersleri, seminerler ihdas edilmiş, öğrencilerin hayat hadiselerine bir derece daha yakından bakmaları, bunlarla temas etmeleri çareleri bulunmuştur. Bununla beraber hukuk gibi cemiyet hayatını tanzime çalışan bir bilim kolunu genç dimağlara gereği gibi benimsetebilmek için öğretim usulünü mümkün olduğu kadar hayatın realitelerine yaklaştırmak suretiyle canlandırmak yolunda yeni adımlar atmağa ihtiyaç vardır.

Aix - Marseille üniversitesi rektörü Jules Payot «Le travail intellectuel» unvanlı eserinde (Félix Alkan 1921 Sa: 238 - 240) Hukuk Fakültesi ile adalet sarayının birbirlerinden ayrılmış olmasını garip buluyor. Biz adalet sarayı fikrine, «tatbikat sahası» manasında genişletmek şartıyla, taraftarız.

İlk müddeiumumilik vazifesini ifa ederken mahkeme reisinin basit bir sualine cevap veremediğim için nasıl mahcup olduğumu halâ hatırlarım (1).

Ben bu yazıda bu konu ile ilgili başka tekliflerde bulunacağım. Hukuk ve Siyasal Bilgiler fakültelerinde birer «hukuk patolojisi» müzesi kurulması bana şimdiye kadar bulunmuş ve tatbik mevkiine konmuş öğretim usullerinin tesirini genişletecek ve kuvvetlendirecek bir vasıta gibi görünmektedir. Pratik kurlarda, seminerlerde hocalar şüphesiz öğrencilerin hukuk meseleleri ile ilgilenmelerini temin edecek bir çok örnekler üzerinde durmakta, genişliğine ve derinliğine bir çok tedkik ve tartışma imkânları hazırlamakta, öğrencileri bu konular üzerinde çalıştırmaktadırlar. Fakat bana öyle geliyor ki bu mesele memleketimizde henüz gereği kadar ehemmiyetle ele alınmamıştır (2).

(1) Kemal Galip Balkar. Hakimlik hatıraları 1943- S. 8-9.

(2) Henri Mazeaud - Kemal Galip Balkar. Çalışma umumî usulleri, Siyasal Bilgiler Okulu Dergisi, C: III Sayı: 1-2 Sa: 288 ve sonrakiler.

Bir hukuk patolojisi müzesinin kurulması öğretim işleri ile meşgul olanları bir çok öğretici kıymet taşıyan vesikaları bu müzede toplama-ya teşvik eder. Hâkimler, avukatlar, noterler, hukuk müşavirleri gibi hukuk ilminin tatbikatı ile meşgul olan zatlerin alâkalarını temin etmek, umumî bir gayret neticesinde bu müzeleri yakın bir gelecekte kurup, tatbikat derslerini, seminerleri bu müzede vermek mümkün olur. Bunlara birer küçük kütüphane eklenir.

Muhtelif fakülteler ele geçirdikleri vesikalardan kardeş müesseseler müzelerinin de faydalanmaları için lüzumlu tedbirleri alırlar. Böylece her müzede aynı vesikaların bulunması temin edilir. Hattâ bunların birinci derecede ehemmiyet arzedenleri kitap halinde neşredilebilir.

Tıp Fakültslerinde evvelce teşrihi marazî denen şimdi anatomi patolojik adını alan bir dersin öğretilmekte olduğunu hepimiz biliriz. Bu dersin konusu çeşitli uzuvlarımızın hastalanmaları halinde dokularında hasıl olan tegayyürleri incelemektir.

Bir uzvun sağlam hali ile hastalanmış hali arasındaki farkı öğrenmeden ve onun halini bilmeden nasıl tedavi çaresi kestirilemezse hukukcunun sakatlıkları, hastalıkları teşhis melekelerini geliştirmeden önüne gelen meseleyi hal etmesine imkân tasavvur edilemez. Ord. Prof. Schvvarz'ın Borçlar Hukuku dersleri kitabının önsüzünde dediği gibi salim bir tatbikat için yetişmede, hukuk mefhumları ve hukuk prensipleri hususunda vazih bir nazari anlayışa ulaşmak aslî mukaddem şart olmakla beraber bu nazari anlayışın tatbikat sahasında işe yaraması için kaidelerin tatbikatta maruz kaldığı sakatlıkları teşhis melekelerini de kazanmak lâzımdır. Bunun için hatalı ve kusurluyu aramak, bulmak hususunda harcanacak emeğin hiç de boş bir gayret olmadığını kabul etmek lâzımdır.

Ben bu yazımla gelecekte kurulacağına inandığım hukuk patolojisi müzesinin bir numaralı dosyasını teşkil etmek üzere «Türeci hadisesi» adını verdiğim bir hukuk ihtilâfına ait vesikaları takdim ediyorum.

Dosya Kâzım Türeci adını taşıyan bir memurun maruz kaldığı muamele sebebiyle giriştiği bir hukuk mücadelesine ait çeşitli kaza mercilerinin kararlarından meydana gelmiştir. İlk karar Devlet Şûrasının beşinci dairesinden sadır olmuştur.

Beşinci Daire :

E. 950/3238

K. 951/1964

Davacı : Kâzım Türeci — Of Orman kâtipliğinden işten el çektirilmek suretiyle Bakanlık emrinde — İstinye, Yeniköy caddesi No: 357

Davalı : Orman Genel Müdürlüğü.

Davanın Ö : 10. 11. 945 tarihinde işten el çektirilmek suretiyle Bakanlık emrine alınıp hakkında muhtelif suçlardan dolayı yapılan

takibattan işten elçektirme muamelesinden evvel vuku bulan suça taallûk edenin zaman aşımından diğer üçünün af kanunu sebebiyle sukut ettiğinden açık maaşlarının verilmesi ve memuriyetine iade talebinden ibarettir.

Davalının S. Ö. : İşten el çektirilmek suretiyle Genel Müdürlük emrine alınan memurlara tahkikat ve muhakeme sonuna kadar açık maaş verilmeyeceğinden davacının ibraz ettiği mahkeme kararı 3656 sayılı kanunun 11 inci maddesinde sayılan men'i muhakeme ve beraat kararı mahiyetinde olmadığı gibi, takibat umumî af ile de kaldırılmamış bulunduğundan talep ettiği açık maaşının verilmesine imkân olmadığı; Memurin Kanununun 49 uncu maddesinde beraat eden memur bütür hukukuna sahip olur, denmiş ise de davacının beraat etmediği; bu itibarla memuriyete iade edilmesi mecburî olmadığı gibi esasen memura da ihtiyaç bulunmadığı mealindedir.

Kanun sözcüsünün D : Rüşvet almak ve memuriyet vazifesini ihmâl ve sui istimal etmek suçlarından mahkemeye verilmiş olan davacı hakkındaki takibatın, Türk Ceza Kanununun 102 ve 104 üncü maddeleri hükümlerine göre zaman aşımı noktasından sukut ettiği anlaşılmaktadır. Davacının bu durum karşısında; 3656 sayılı kanunun 11 inci maddesi hükümüne göre açık maaş almasına ve yeniden memuriyete tayin olunmasına kanunî imkân görülmemesinden mesnetten mahrum olan davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK ULUSU ADINA

Hüküm veren Danıştay Beşinci Dairesince işin gereği düşünüldü:

3656 sayılı kanunun 11 inci maddesi işten men edildikleri suçtan dolayı haklarında takibat yapılan memurların bilahare zuhur eden suçlarından bahis olunmasına hadisede ise mürur zaman sebebiyle sukut eden davanın işten elçektirme muamelesinden evvel vaki olan bir takibata taallûk etmesine göre bu madde ile bir ilişkisi görülmediğinden davacının açık maaşlarının tesviyesi lâzım geleceğine ve vekâlet emrinde olan bir memurun tekrar memuriyete tayini idarenin takdirine vabeste bulunmasına binaen bu husustaki talebin reddine ve peşin alınan 100 kuruşun mahsubu suretiyle 400 kuruş ilâm harcının taraflardan yarı yarıya alınmasına 26/5/1951 tarihinde kararın birinci kısmında oy çokluğu ve ikinci kısmında oybirliğiyle karar verildi.

Bu kararın düzeltilmesi Orman Umum Müdürlüğünce istenmiş ise de (Beşinci daire) bu talebi aşağıdaki kararlarla red eylemiştir.

E. 51/2723

K. 52/146

Kararın tashihi istiyen : Orman Genel Müdürlüğü

Diğer taraf : Kâzım Türeci. Of Eski Orman Kâtibi — İstinye.

Yeni Köy caddesi No: 357

İsteğin Ö : 10/11/1945 tarihinde işten el çektirilmek suretile Bakanlık emrine alınıp hakkında muhtelif suçlardan dolayı yapılan takibâtta, işten el çektirme muamelesinden evvel vuku bulan suça taallük edenin zamar aşımından; diğer üçünün af kanunu sebebiyle sukut ettiği için açık maaşlarının verilmesi ve memuriyete iadesi talebile açılan davanın kısmen kabul hakkında dairemizce müttehaz 25/6/1951 tarihli ve 51/1964 sayılı kararın dilekçede yazılı sebeplere binaen tashihi karar yolu ile yeniden tetkiki talebinden ibarettir.

Davalının S. Ö : Karar tashihi sebebi olarak ileri sürülen hususlar evvelce esas davada dermeyan edilmiş ve Danıştay'ca incelenerek müttehaz karar verilmiş olmakla vaki talebin reddi gerekeceği mealindedir.

Kanun Sözcüsünün D : Dilekçede ileri sürülen hususlar Danıştay Kanununun 50 nci maddesinde yazılı sebeplerden birine uymadığından karar düzeltilmesi istemenin reddi gerektiği düşüncesinde bulunulmuştur.

TÜRK ULUSU ADINA

Hüküm veren Danıştay Beşinci Dairesince işin gereği düşünüldü.

Dava Daireleri kararlarının karar tashihi yolu ile yeniden incelenilmeleri 3546 sayılı kanunun 50 nci maddesinde yazılı sebeplerden birinin mevcudiyeti ile mümkündür. Tashihi istenen karar kanun ve usule uygun olup başka düzeltmeyi mucip bir sebepte mevcut olmadığından tashih talebinin reddine ve Danıştay Kanununun değişik 51 inci maddesi delâletiyle Hukuk usulü Muhakemeleri Kanununun 442 ve 3546 sayılı kanunun 51 inci maddeleri gereğince kararın tashihi istiyenden 10 lira ceza alınmasına ve 400 kuruş ilâm harcı peşin ödendiğinden yeniden harç hükmüne mahal olmadığına 25/1/1952 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Hadise Adliyeye intikâl ediyor.

Devlet Şûrasından sadır olan bu kararlarla ihtilâfın halledilmiş olduğu ve davacının hakkına kavuştuğu sanılır; Çünkü bir âmme idaresinin bir ilâm hükmünü icradan imtina edeceği kimsenin hatırından geçmez. Halbuki tatbikatın böyle cereyan etmediği Türeci'nin Adliye teşkilâtına müracaat eylemek zorunda kalmasından anlaşılıyor.

Türeci'nin Orman İdaresi aleyhine icra dairesine müracaat eylediği ve icra dairesince adı geçen idareye ödeme emri gönderildiği İcra Hakimliğinin aşağıya nakledilen kararından öğrenilmektedir.

T.C.
Trabzon İcra
Yargıçlığı

İcra esası : 1952/933
Merci : 952/115
Karar— : 952/104
Yargıç : Azmi Tenikalp
Kâtip : Rahmi Karakaya
Alacaklı : Orman Kâtibi Kâzım Türeci
Borçlu : Orman İdaresine izafeten avukat Naci Ersoy
Şikâyet : Dava

Karar

İcra Yargıçlığınca verilen itirazın reddine dair 1/10/1952 tarihli ve 100/90 sayılı karar suretinin Orman Genel Müdürlüğüne tebliği lâzım gelirken Orman Avukatlığına telbiğ edildiğinden bahisle Trabzon Orman İdaresi vekili avukat Naci Ersoy tarafından verilen 20/11/1952 tarihli dilekçe defteri mahsusuna 952/1933 sayılı dosyası üzerinde yapılan tetkikat ve inceleme sonunda :

Dosya içinde bulunan Orman Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliği ifadeli 16/9/1952 gün ve 14000/497 sayılı Trabzon Orman Baş Müdürlüğüne hitaben yazılan yazının tasdikli suretinden icra memurluğuna itiraz edilmesi ve bu itiraz nazara alınmadığı takdirde Danıştay ilâmının tevzihi cihetine gidilmesi bildirilmiş ve bu yazı gereğince Orman Baş Müdürlüğüne izafeten Orman avukatı tarafınadn borçlu idare vekili sıfatile itiraz yapılmış bu itirazla gerek esası ve gerekse kanunu süresi içinde yapılması dolayısıyla itirazın refine dair verilen 1/10/1952 tarihli karar usulen Orman İdaresi vekiline tebliğ edilmiş ve kanunî yola müracaat edilmeyerek kesinleşmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünün yazısı üzerine orman avukatı olarak husumeti kabul eden Orman vekilinin itirazı üzerine kendisine tebliğ edilmek sureti ile karar kesinleşmiş olup esasen Orman Genel Müdürlüğü tarafından da itiraz süresi içinde yapılmamış olduğundan verilen kararın Orman Genel Müdürlüğüne dair talep usul ve kanun hükümlerine uygun olduğundan reddine ve 200 kuruş harcın Orman İdaresinden alınmasına kabili temyiz olmak üzere murafaa yapılmaksızın 21/II/1952 tarihinde karar verildi. [1]

Orman İdaresi kararı temyiz etmiş, İcra ve İflâs dairesi temyiz sebeplerini varit görerek aşağıya alınan kararla itiraz merciinin kararını bozmuştur.

(*) Kararın ibaresinde bazı düşüklükler var; Bunların elimizdeki surete ait olup aslında bulunmadığını tahmin ediyoruz. Esasen bu hatalar bizim takip ettiğimiz maksada göre büyük zarar verecek mahiyette değildir.

T.C.

Yargıtay

İcra ve İflâs Dairesi

Kararın : E. 5862 K. 242

Mahallî : Trabzon İcra Reisliği

Tarihi : 21/11/1952

No : 952 — 115/952 — 104

Taraflar : Kâzım Türeci

Borçlu : Orman İdaresi

Temyiz edilen karar :

Borçlu Orman İdaresi avukatı Naci Ersoy imzasıyla verilen dilekçe-
de: İtirazın kaldırılması hakkında 1/10/1952 tarihli ve 100/90 sayılı
merci kararının Orman Genel Müdürlüğüne tebliğ edilmesi lâzım ge-
lirken İşletme Müdürlüğüne tebliğ edilmiş olduğundan bahisle yapı-
lan bu tebliğin hükümsüz addedilmesi istenmekte ise de Orman Genel
Müdürlüğünün yazısı üzerine orman avukatı olarak husumeti kabul
eden Orman İdaresi Vekilinin itirazı üzerine verilen karar kendisine
tebliğ edilmek suretile kesinleşmiş bulunmasına ve esasen Orman Ge-
nel Müdürlüğü tarafından da süresi içinde bir itiraz vaki olmamasına
binaen verilen kararın Orman Genel Müdürlüğüne tebliğ edilmesine
dair olan talep usul ve kanun hükümlerine uygun olmadığından reddi-
ne karar verildiği beyanından ibarettir.

Temyiz eden : Borçlu idareye izafeten vekili Naci Ersoy.
Temyiz kararı

Temyiz dilekçesi süresinde verilip kaydedildiği anlaşıldıktan ve
dosyasındaki bütün kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği görüşülüp
düşünüldü.

Alacaklının takibinde istinat ettiği Devlet Şûrası ilâmında öden-
mesi icab eden açık maaşın miktarı açıklanmamış olduğundan alacak-
lının mezkûr ilâma istinat etmek sureti ile verilmesi lâzım gelen maaş
tutarı hakkında ait olduğu mahkemeye müracaat ederek bir hüküm
istihsal edilmedikçe icraya devam edilmesi mümkün olmadığı halde
mercice bu cihet düşünülmeksizin yazılı olduğu üzere karar verilme-
sinde kanunî isabet olmadığından temyiz olunan kararın bu sebepten
İcra İflâs Kanununun 366 ve H. U. M. kanununun 428 inci maddeleri ge-
reğince (bozulmasına) ve diğer cihetlerin tetkikine mahal olmadığına
aşağıda yazılı harçların ileride haksız çıkacaktır alınmasına karar ve-
rildi.

İcra Hakimliği bozma kararına uyarak aşağıya aynen nakledilen
kararla takibi durdurmuştur.

T.C.

Trabzon

İcra Hakimliği

İcra esas : 952/1933

Merci : 953/56

Karar : 953/50

Hakim : Azmi Tekinalp 9304

Kâtip : Rahmi Karakaya

Alacaklı : Orman İdaresi kâtiplerinden Kâzım Türeci

Borçlu : Orman İdaresine izafeten vekili avukat N. Naci Ersoy

Dava : İtiraz

Karar

Alacaklı: 25/1/1952 gün ve E.951/2723 ve K. 952/146 sayılı Danıştay ilâmlarına müsteniden Orman Genel Müdürlüğünden 6788 liranın tahsili için yaptığı takibine borçlu idarenin itirazda bulunduğu vaki itirazın refi ile icranın devamına karar verilmesini talep etmiştir.

Borçlu vekili : Yargıtay İcra ve iflâs dairesinin 12/1/953 tarihli ve 5662 : 242 sayılı bozma ilâmına uyularak takibin durdurulmasına karar verilmesini defan dermeyan eylemiştir.

Gereği düşünüldü : Takibin istinat ettiği Devlet Şûrası ilâmında ödenmesi icap eden açık maaş miktarı açıklanmamış olduğundan alacaklının mezkûr ilâma istinat etmek suretile verilmesi lâzım gelen maaş hakkında ait olduğu mahkemeye müracaat ederek evvel emirde bu hususta hüküm istihsal etmesine ve bu sebeple hüküm istihsal edilinceye kadar icranın durdurulmasına kabili temyiz olmak üzere tarafların yüzlerinde karar verilerek açıkça anlatıldı.

12/5/953

Hakim 9304

İcra takibi bu suretle durunca lehine Devlet Şûrasından karar almış bulunan Türeci bu defa Asliye Mahkemesinde alacağının tahsili için bir dava açmak mecburiyetinde kalmıştır. Bu dava aşağıya sureti dercedilen kararlar davacı lehine neticelenmiştir.

Esas

Kara

953/193

953/763

Ma h k e m e s i : Trabzon Asliye Hukuk
Hakim : Galip Eminoğlu (6773)
Kâtip : Abdurrahman Sönmez

Davacı : Trabzon Orman Kâtibi

Davalı : Orman Umum Müdürlüğüne izafeten Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü Avukatı Naci Ersoy.

Dava : Alacak

İstem : Davacı Trabzon Moloz Orman Kâtibi Türeci'nin vekili avukat Zihni Can tarafından mahkemeye verilen 17/2/953

tarihli arzuhalde müvekkilinin Orman kâtibi iken Kelkit'teki vazifesinden dolayı mahkeme altına alınmış olduğu sırada 10/11/945 tarihinde işten el çektilmiş ve bilâhare af kanunu ile takibat bütün neticeleri ile ortadan kaldırılması ile açık maaşlarının verilmesine dair Devlet Şûrasınca 25/5/951 tarihinde verilen kararın icracı takibi cihetine gidilmiş ise de merciin kararının temyizi neticesinde Yüksek Temyiz Mahkemesinin 12/1/1953 tarih ve 242 sayılı kararı ile (açık maaş miktarı açıklanmamış olduğundan bu ilâma istinaden verilmesi lâzım gelen maaş tutarı hakkında mahkemeden bir hüküm istihsal edilmedikçe icranın mümkün olmayacağı) mütalâasile bozulduğundan müvekkilimin açığa çıkarıldığı tarih ile tekrar memuriyetine iade edildiği tarih arasında maaş, tahsisat, çocuk zamları ve Devlet Şûrası ilâmı tarihinden itibaren faizler tutarının Orman İdaresinden tahsil edilmek üzere hüküm altına alınmasını talep ettiğinden Trabzon Asliye Hukuk Mahkemesinde davacı ve davalı vekilleri hazır olduğu halde açık yapılan mahkeme sonunda:

Karar

Davacı Orman İşletmesinde memur iken 10/11/945 tarihinde açığa çıkarılmış ve 24/1/1952 tarihine kadar açıkta kaldığından bu müddet zarfındaki maaşlarının kendisine ödenmesi için Devlet Şûrasına açtığı dava neticesinde Devlet Şûrası Beşinci Dairesinin 26/5/1951 tarih ve 51/1/1964 numaralı kararı icraya koymuşsa da vaki itiraz üzerine tetkik merciince verilen karar Yüksek Temyiz Mahkemesince (alacaklının takibinde istinat ettiği Devlet Şûrası ilâmında ödenmesi icap eden açık maaşın miktarı açıklanmamış olduğundan alacaklının mezkûr ilâma istinat etmek sureti ile verilmesi lâzım gelen maaş tutarı hakkında ait olduğu mahkemeye müracaat ederek hüküm istihsal etmesi icap edeceği) mütalâasile bozulduğu ve işbu bozma kararında bahsedilen davacının açıkta kalan maaş tutarının net olarak (6177) lira (95) kuruş olduğu Orman İdaresi mesul muhasipliğinin 8/7/953 tarih ve 469 sayılı yazısından anlaşıldığı ve gerek davalının ve gerekse davacının da bu miktara itiraz etmeyip kabul ettikleri görüldüğünden Devlet Şûrası ilâmında gösterilen ve miktarı tesbit edilmeyen açık maaş tutarından

bakiye olarak davacının (6177) lira (95) kuruş alacağı bulunduğu tahakkuk ettiği anlaşıldığından bu miktarın davalı Orman İdaresinden tahsilile davacıya verilmesini, davacı her ne kadar arzuhalinde Devlet Şûrası ilâmı tarihinden meblâğın tahsili tarihine kadar geçen müddet zarfında faiz ve ücreti Vekâlet istemiş ise de davalı Orman İdaresinin bu gecikmede mütemerrit durumda olmadığı, sadece ödenecek miktarın bilinmemesinden dolayı itirazda bulunduğu ve nitekim Yüksek Temyiz Mahkemesinin de miktarın belli olmayışından tetkik mercii ilâmını bozduğu anlaşıldığından ayrıca faiz tahakkukuna miktarın tesbiti işinin neticelendirilmekte davacıya ait olacağı cihetle ücreti vekâlet tayinine ve mahkeme masraflarının alınmasına mahâl olmadığına ancak hukuk mahkemeleri usul kanununun 471. maddesine tevfikan hüküm altına alınan ve miktarı tayin edilen meblâğın Harçlar Kanununa göre hesap edilen nisbî harç tutarı 274 lira 12 kuruşla iki tezkere harcı 200 kuruşun davalı idareden tahsili ile hazineye irat kaydına temyiz yolu açık olmak üzere 2/II/1953 tarihinde karar verildi. Mahkeme salonunda taraf avukatlarına açık olarak bildirildi. 2/II/953

Hakim 6773

Resmi mühür ve imza

İdare bu kararı da temyiz etmiş ve Temyiz Mahkemesi Dördüncü Hukuk Dairesi aşağıya alınan kararı ile Asliye mahkemesinin kararını bozmuştur. Zaman durmadan yürüyor, aradan üç sene geçtiği hâlde hak sahibi henüz hakkını istihsal edememiştir.

T. C.

Temyiz Mahkemesi

4 üncü Hukuk Dairesi

Esas Karar
168 2002

Ma h k e m e s i : Trabzon Asliye Hukuk Mahkemesi
Kararın : 2/II/1953 tarih ve 763 No.
Müddei : Davacı vekili Zihni Can
M.Aleyh : İdare vekili Naci Ersoy
Dava : Müvekkili Orman Kâtibi iken vazifesinden dolayı mahkeme altına alınarak 10/II/1945 tarihinde işten el çektirilmiş ve bilahâre af kanunu ile takibat bütün neticeleri ile ortadan kaldırılmış ve açık maaşlarının verilmesine Devlet Şûrasınca karar verilmiş ise de ilâmda açık maaş tutarının açıklanmamış olmasına binaen, icra infaz edilmemiş olduğundan bahisle açığa çıkarıldığı tarih ile 10/1/1952 tarihine kadar maaş ve çocuk zamları tutarı

8430 lira 50 kuruştan idarece ödenen 270 lirasının mahsubu ile geriye kalan 7166 lira 26 kuruşun faizi masrafı mahkeme vekâlet ücreti ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi isteminden ibarettir.

Karar : Tañsilâtı ilâmda yazılı olduğu üzere: Davacının açıkta kaldığı maaş ve zamları kendisine ödenmesi hakkında Devlet Şûrasına açtığı dava neticesinde verilen karar icraya konmuş ise de Devlet Şûrası ilâmında açık maaş tutarları miktarlarının gösterilmediği için icraca infaz edilmediği ve davacının, İdarede açık maaşından (6177) lira (95) kuruş alacağı bulunduğu tahakkuk etmesine binaen bu paranın davalı idareden tahsilile davacıya verilmesine ve davalı idarenin bu gecikmeden mütemerrit durumda olmadığı, sadece ödenecek miktarın belli olmamasından dolayı itirazda bulunduğu anlaşıldığından faiz, masrafı muhakeme ve vekâlet ücretile ilzamına mahal olmadığına karar verildiğine dairdir.

Temyiz eden: Hükmür: temyizen tetkiki taraflar vekilleri canibinden istenilmiş ve davalı idare vekili M. Naci Ersoy tarafından ayrıca duruşma yapılması talep edilmiştir.

Davacı Orman Kâtibi Kâzım tarafından orman idaresi aleyhine ikame olunan davanın mevzuu: vaki olan müracaat üzerine işten elçektirildiği tarih ile tekrar işe alındığı tarih arasında geçen müddete ait aylıklarının verilmesine dair Devlet Şûrasından istihsal eylediği 26/5/1951 tarihli ilâmda tediyesi lâzım gelen maaş miktarı ilâmda gösterilmediği için icraen infaz edilmediği cihetle açığa kaldığı müddete ait maaş tutarı olan 7156 lira küsur kuruşun hükmen tahsili talebinden ibarettir.

Temyiz Kararı

Hadisenin duruşmaya tabi olduğu anlaşıl原因 bu istem kabul edilmiş ve gün tayin edilerek taraflara davatiye gönderilmiştir. Muayyen günde mümeyyiz davalı idare adına vekili Avukat Nezihi Sercen gelmiş ve diğer mümeyyiz davacı vekili gelmemiş olduğundan onun gıyabında duruşmaya başlanarak temyiz istemlerinin müddeti içinde olduğu anlaşıldığından ve hazır bulunan davalı idare vekilinin şifahi izahatı dinlendikten sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup gereği düşünöldü.

Dava : Dosyada mevcut ve yukarıda tarihi gösterilen Devlet Şûrası ilâmının binnetice tavzihi talebinden ibaret bulunmuş olup bu talebini davacının usulü muhakeme noktasından idari kaza mercilerinin de tatbik ile mükellef olduğu hukuk usulü muhakemeleri kanunu-

nun 445 ve müteakip maddelerine göre ilâmı vermiş olan Devlet Şûrasına karşı dermeyan etmesi gerekli olup davalı idare vekilinin 10/3/953 tarihli cevap lâyihasında bu cihete dokunan itirazı varit bulmuş iken reddi cihetine gidilmesi ve ilâmda yazılı olduğu üzere karar verilmesi yolsuz ve davalı İdre vekilinin bozma dileği varit bulunmuş olduğundan hükmün bu sebeple bozulmasına ve esas hakkında şimdilik temyiz tetkikatı icrasına mahal olmadığına ve aşağıda yazılı temyiz masraflarının ilerideki haksız çıkacak taraftan alınmasına 13/4/1954 tarihinde ittifakla karar verildi.

Hakim
Mühür ve imza

Bu kararın tashihi için Türeci tarafından vuku bulan müracaat aşağıdaki kararlarla red edilmiştir.

T.C.

Temyiz Mahkemesi

4. üncü Hukuk Dairesi

Esas No.

5894

Karar No.

3187

İlâm

Kâzım Türeci vkkili Avukat Zihni Can ile Orman Umum Müdürlüğü adına vekili Avukat Naci Ersoy aralarında mütekevvin davaya dair (Trabzon) Asliye Hukuk Hakimliğinden verilen Kararın Temyiz Dördüncü Hukuk Dairesinin 13/4/1954 tarihli ve 168/2002 sayılı ilâmile bozulmasına karar verilmişti; bu kararın müddeti içinde tashihen tedkiki davacı Kâzım Türeci tarafından istenilmiş olmakla dosyadaki bütün kâğıtlar okunup gereği düşünüldü.

Tashihan ileri sürülen itirazlar, Hukuk Usuli Muhakemeleri Kanununun 440 inci maddesinde hasren tadat olunan sebeplerden hiç birine uygun bulunmamış olduğundan tashih talebinin *reddine* ve mezkûr kanununun 442 inci maddesine göre takdir olunan on lira para cezasının 5435 sayılı kanununun 2 nci maddesi gereğince beş misline iblâğile 50 lira para cezasının tashihi karar istiyenden alınarak hazineye irat kaydına ve aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz müstedisinden alınmasına 30/6/955 tarihinde ittifakla karar verildi.

Resmi Mühür

(İmza)

K

1200	Ret
320	Suret
260	Pul
1780	Yekûn

Asliye Mahkemesi bozma kararına uyarak davayı şu kararlarla red etmiştir.

Trabzon Asliye Hukuk Mahkemesi
Kararı

Esas	Karar	Karar tarihi
953/216	55/811	11/11/955

Hakim : Galip Eminoğlu 6773
Kâtip : Nuri Genç
Davacı : Trabzon - Moloz - Orman kâtibi Kâzım Türeci
Vekili : Avukat Zihni Can
Davalı : Orman Umum Müdürlüğüne izafeten
Vekili : Avukat Neriman Murtaza
Dava : Alacak

İcabi düşünüldü : Davacı Orman Kâtibi iken 10/II/1945 tarihinde işten el çektirilmiş ve bilâhare af kanunu ile takibat bütün neticeleri ile ortadan kaldırılmış açık maaşlarının verilmesine Devlet Şûrasında karar verilmişse de ilâmda açık maaş tutarının açıklanmamış olmasına binaen icraca infaz edilmemiş olduğundan bahisle açığa çıkarıldığı tarih ile 10/1/1952 tarihine kadar maaş ve çocuk zamları faizleriyle birlikte tutarı 6177 lira 95 kuruşun tanzih tahsiline karar verilmesi talep edilmiş, müddeabih miktarın davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine mütedair 2/II/1953 tarih 953/193 esas 953/765 karar sayılı hükmü Temyiz Mahkemesi Dördüncü Hukuk Dairesinin 13/4/1954 tarih 168/2002 sayılı ilâmı ile bozulmuş işbu nakza uyularak Trabzon Asliye Hukuk Mahkemesinde taraf avukatları hazır olduğu halde yapılan açık muhakeme sonunda :

Davacının esas talebinin icraya koyduğu Devlet Şûrasının 25/5/951 tarih ve 50/3238 esas, 51/946 karar sayılı ilâmı tanzihine mütedair bulunması H. U. M. kanununun 445 ve müteakip maddeleri gereğince tanzih kararının tanzihini istenen hükmü veren mahkeme tarafından verileceğini amir bulunduğu cihetle açılmış bulunan davanın *reddines* Se-

kiz lira ret harcının davacıdan alınmasına ve davalı lehine vekâlet ücreti tayinine mahal olmadığına, masrafların uhdesinde ibkasına, kabili temyiz olmak üzere karar verildiği, mahkeme salonunda hazır bulunan taraf avukatlarına açık olarak bildirildi. 11/11/1955

Hakim 6773

(İmza)

330 Krş. Pul

Adliye teşkilâtından bu suretle ümidi kesilen Türeci tekrar Devlet Şûrasına dönmüş ve tavgiz istemiştir. Bu talep esas hakkındaki kararı veren Beşinci Dairece tetkik edilmiş E.54/2037, K.55/480 sayılı aşağıya sureti geçirilen kararla red olunmuştur.

T. C.

Devlet Şûrası

Beşinci Daire

Esas No : 54/2037

Karar No : 55/480

Tavgizhi isteyen : Kâzım Türeci, Eski Of, halen Trabzon Orman Kâtibi.

Diğer taraf : Orman Umum Müdürlüğü.

Dileğin özetî : Of Orman İdaresi Kâtibi iken işten el çektirilmek suretile Vekâlet emrine alındığı, fakat sonradan tekrar tavgiz edilmesi üzerine açık maaşlarının verilmesi hususunda açtığı davanın Devlet Şûrası Beşinci Dairesinin 25/5/1951 tarih ve 1964 sayılı kararıyla kabul ve karara bağlandığı, fakat ilâmda ödenecek açık maaşlarının miktarı hakkında bir sarahat olmadığından bu hususun, yani 10/II/1945 tarihinden 10/I/1952 tarihine kadar açıkta kaldığı müddet için 15 lira asli maaşı üzerinden ve 5 çocuk zammı ilâvesile tutarının tavgizhan ilâmın altına yazılması istediğinden ibarettir.

TÜRK MİLLETİ NAMINA

Hüküm veren Devlet Şûrası Beşinci Dairesince işin gereği düşünöldü:

Dava, açık maaşlarının verilmemesi muamelesi aleyhine açılmış ve hüküm de ona göre açık olarak verilmiş olup her türlü ipham ve tenakuzdan âri bulunan bu ilâmda tavgizhi mucip bir sebep bulunmadığından tavgiz talebinin reddine ve 800 kuruş ilâm harcının tavgiz istiyenden alınmasına 3/3/1955 tarihinde ittifakla karar verildi.

İlk dava 1950 yılında açılmış, tavzih talebinin reddi hakkındaki karar 3/3/1955 tarihinde verilmiştir.

Takriben beş sene süren bir hukuk mücadelesinden bir çok yorgunluk, bir hayli üzüntü ve masraftan sonra temin ettiği galibiyete rağmen mağlup olmuş gibi eli boş çıkan Türeci son ümidini uyuşmazlık mahkemesine bağliyerek bu yüksek mahkemeden hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istemiştir. Bu istek incelenmiş, idari ve adli kaza mercilerinden sadır olan hükümler arasında uyuşmazlık bulunmadığına 7/4/1956 tarihinde ittifakla karar verilmiştir. Kararın esas numarası 56/53, karar numarası 56/68 dir. Resmî gazetenin 6/7/1956 tarihli, 9351 sayılı nüshasında intişar emiş olmasına rağmen dosyanın son parçasını teşkil ettiği için bunu da aşağıya alıyoruz.

T. C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

Esas No: 956/53

KararNo : 956/68

Kâzm Türeci imzasiyle Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilen 3/2/1956 tarihli dilekçe ile açık maaşlarının verilmesi hakkında Devlet Şûrasına açtığı davanın Beşinci Dairece tetkiki sonunda: 25/5/1951 tarihli kararla «3656 sayılı kanunun 11 inci maddesinde işten men edildikleri suçtan dolayı haklarında takibat yapılan memurların zuhur eden suçlarından bahsolunmasına, hadisede ise müruru zaman sebebi ile sukut eden âmme davasının işten el çektirme muamelesinden evvel vaki olan bir takibe taallûk etmesine göre muamele ile bir ilişiği görülemediğinden davacıya açık maaşı tesviyesi lâzım geleceğine ve tekrar memuriyete tayini idarenin takdirine vabeste bulunmasına binaen bu husustaki talebin reddine » karar verildiği ve kendisine iadesi lâzım gelen açık maaşının Devlet Şûrası ilâmında gösterilmemiş bulunması itibarile icra tetkik merciinde mahkemeye baş vurması lüzumu tebliğ olunması üzerine de Trabzon Asliye Hukuk Mahkemesine açtığı dava sonunda alacağına tahsiline karar verilmiş ve Temyiz Mahkemesince de; mezkûr hüküm bozularak Dava Devlet Şûrası ilâmının binnetice tavzihi talebinden ibaret olup bu talebin usul noktasından idarî kaza merciine dermeyan edilmesi gerekli bulunduğundan bahsile dosya geri çevrilmiş ve Devlet Şûrasına arzettiği tavzih ve karar tashihi talepleri de reddedilmiş bulunduğundan bu suretle meydana gelen hükümler arasındaki mevcut ihtilâfın halli istenilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 7/4/1956 tarihli oturumunda dosyadaki kâğıtlar okunduktan ve Baş Kanun Sözcüsünün ortada Uyuşmazlık Mahkemesince incelenecek bir mevzuu bulunmadığı yolundaki mütalâası dinlendikten sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

Davacıya açık maaşlarının tediyesine dair Devlet Şûrası kararı ile Trabzon Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve davacının Devlet Şûrasına baş vurması lâzım geldiğine mütedair bulunan kararı arasında halli muktezi bir uyuşmazlık görülmemiş olmasına binaen davacının talebinin reddine 7/4/1956 tarihinde İTTİFAKLA karar verildi.